

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน จากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธรแบ่งออกเป็น ๔ ประเด็น ดังต่อไปนี้

(๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ

(๓) การจัดซื้อจัดจ้าง

(๔) การบริหารงานบุคคล

การทบทวนมาตรการควบคุมและการจัดการความเสี่ยงปัจจุบัน การวิเคราะห์โอกาสและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการจัดระดับความเสี่ยง เพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบ และทำการคำนวณระดับความรุนแรงของความเสี่ยง โดยนำระดับความรุนแรงที่ได้จากการคำนวณมาเปรียบเทียบกับระดับความรุนแรงที่ยอมรับได้ ซึ่งกำหนดระดับความรุนแรงที่ยอมรับได้ คือระดับปานกลาง (ระดับ ๕ – ๑๔) และนำผลการประเมินมากำหนดเป็นแผนภูมิความเสี่ยงตามแบบฟอร์มแผนภูมิความเสี่ยง และทำการประเมินและกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

การกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน เป็นการกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง(Degree of Risk) โดยคณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยงองค์การบริหารส่วนตำบลโสธร ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ไว้ ๕ ระดับ คือ น้อยมาก น้อย ปานกลาง สูง และสูงมาก ดังนี้

เกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ เชิงปริมาณ

ระดับคะแนน	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	ความถี่ที่จะเกิดความเสี่ยง
๕	สูงมาก	มากกว่า ๑ เดือน ต่อครั้ง
๔	สูง	มากกว่า ๑ เดือน แต่ไม่เกิน ๖ เดือน ต่อครั้ง
๓	ปานกลาง	มากกว่า ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๑๒ เดือน ต่อครั้ง
๒	น้อย	มากกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๓ ปี ต่อครั้ง
๑	น้อยมาก	มากกว่า ๓ ปีต่อครั้ง

เกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ เชิงคุณภาพ

ระดับคะแนน	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	ความถี่ที่จะเกิดความเสี่ยง
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นทุกครั้ง
๔	สูง	มีโอกาสเกิดค่อนข้างสูงหรือบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดแต่นานๆ ครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดในกรณีที่มีการยกเว้นการปฏิบัติ

เกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนระดับความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยง เชิงปริมาณ

ระดับคะแนน	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	มูลค่าความเสียหาย (จำนวนเงิน)
๕	สูงมาก	มากกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๔	สูง	มากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ – ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ปานกลาง	มากกว่า ๕๐,๐๐๐ – ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๒	น้อย	มากกว่า ๑๐,๐๐๐ – ๕๐,๐๐๐ บาท
๑	น้อยมาก	น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

เกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนระดับความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยง เชิงคุณภาพ

ระดับคะแนน	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	มูลค่าความเสียหาย (ที่มิใช่ตัวเงิน)
๕	สูงมาก	อย่างยิ่ง / อย่างมาก / (มากกว่า ๘๐ %)
๔	สูง	ค่อนข้างรุนแรง / มาก / (มากกว่า ๖๐% - ๘๐%)
๓	ปานกลาง	พอสมควร / ปานกลาง / (มากกว่า ๔๐% - ๖๐%)
๒	น้อย	มีอยู่บ้าง / น้อย / (มากกว่า ๒๐% - ๔๐%)
๑	น้อยมาก	เล็กน้อย / น้อยที่สุด / (น้อยกว่า ๒๐%)

การประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง เป็นการนำความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงแต่ละปัจจัยที่ระบุไว้มาประเมินโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดเหตุการณ์เสี่ยงต่างๆ และประเมินระดับความรุนแรงของผลกระทบหรือมูลค่าความเสียหาย (Impact) จากความเสี่ยง เพื่อให้เห็นถึงระดับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถกำหนดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างถูกต้องภายใต้งบประมาณ กำลังคน หรือเวลาที่มีจำกัด โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ข้างต้น ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

(๑) พิจารณาโอกาส ความถี่ ในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ (Likelihood) ว่ามีโอกาส ความถี่ที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

(๒) พิจารณาความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) ที่มีผลต่อหน่วยงานว่ามีระดับความรุนแรง หรือมีความเสียหายเพียงใด ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

เมื่อพิจารณาโอกาส ความถี่ ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้วให้นำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบของความเสี่ยงว่าก่อให้เกิดระดับของความเสี่ยงในระดับใด

การจัดลำดับความเสี่ยง (Prioritize) เมื่อได้ค่าระดับความเสี่ยงแล้ว จะต้องนำมาจัดลำดับความรุนแรงของความเสี่ยงที่มีผลปฏิบัติงาน/โครงการที่หน่วยงานรับผิดชอบ เพื่อกำหนดกิจกรรมการควบคุมแต่ละสาเหตุของความเสี่ยงที่สำคัญให้เหมาะสม โดยพิจารณาจากระดับความเสี่ยงที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) ที่ประเมินได้ตามตารางวิเคราะห์ความเสี่ยง โดยจัดเรียงลำดับจากสูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ ต่ำมาก และเลือกความเสี่ยงสูงและสูงมาก มาจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยง โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่ง ดังนี้

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile)

ผลกระทบ	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

เกณฑ์การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยง

ค่าระดับของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง X ค่าระดับของผลกระทบ = ระดับความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง	คะแนน	แทนด้วยแถบสี	ความหมาย/มาตรการจัดการ
ต่ำ	๑ - ๔	สีเขียวเข้ม 	ระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยง ไม่ต้องมีการจัดการเพิ่มเติม หรือมี แผนงานอื่นรองรับอยู่แล้ว
ปานกลาง	๕ - ๑๔	สีเหลือง 	ระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องมีการควบคุม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยง เคลื่อนย้ายไปยังระดับที่ยอมรับไม่ได้
สูง	๑๕ ขึ้นไป	สีแดง 	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที

การจัดการความเสี่ยง (Risk Response)

คือ การนำปัจจัยเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยง มากำหนดมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลโสธรได้กำหนดมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงไว้ ๘ วิธีดังนี้

๑. ปฏิเสธความเสี่ยง โดยไม่ดำเนินงานในกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง/หน่วยงานไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงนั้นได้/ไม่ดำเนินงานในกิจกรรมนั้น

๒. การลดโอกาสของความเสี่ยง เช่น ลดโอกาสของความเสี่ยงการทุจริตด้านการเงิน

๓. การลดผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การทำประกัน/การใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน

๔. การโอนความเสี่ยง อาจเลือกใช้วิธีการถ่ายโอนความเสี่ยงที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้/ไม่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ ได้แก่ การให้ภาคเอกชนดำเนินการ

๕. การยอมรับความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๖. ใช้มาตรการเฝ้าระวัง โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ การแจ้งเตือน/การดำเนินการเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้น

๗. การทำแผนฉุกเฉิน เป็นการระบุขั้นตอนเมื่อเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น โดยระบุบุคคลและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน

๘. การส่งเสริมหรือผลักดันเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น เมื่อเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นส่งผลกระทบเชิงบวกกับองค์กร

ตารางการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	กระประเมินความเสี่ยง			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
		โอกาสเกิด การทุจริต	ผลกระทบ	ระดับความ เสี่ยง	
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการ อำนวยความสะดวกใน การพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	ผู้มาติดต่อให้สินบนแก่หน่วยงาน เพื่อให้ออกใบอนุญาตที่ไม่เป็นไป ตามข้อกำหนด	๔	๔	๑๖ (สูง)	ลดโอกาสความเสี่ยง โดย - กำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ อย่างเคร่งครัด - ปรับปรุงคู่มือประชาชนให้เป็นปัจจุบัน และประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนและเจ้าหน้าที่ทราบขั้นตอนการปฏิบัติงานและกำชับให้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด - จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการรับสินบน ความผิดและโทษให้แก่ เจ้าหน้าที่ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ กรณีตัวอย่างการรับสินบน เผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่รับทราบโดยทั่วกัน - เพิ่มช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียน และการแจ้งเบาะแสการทุจริต และประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่
๒. การใช้อำนาจตาม กฎหมาย/การให้บริการ ตามภารกิจ	การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้ กระทำหรือละเว้นการกระทำ บางอย่างเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง หรือต่อผู้ใดผู้หนึ่ง หรือการให้ ของขวัญของกำนัลในการจูงใจให้ เกิดการเลือกปฏิบัติ	๔	๕	๒๐ (สูง)	ลดโอกาสความเสี่ยง โดย - ควบคุม กำกับติดตาม การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ - จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการรับสินบน ความผิดและโทษให้แก่ เจ้าหน้าที่ ปลุกจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต - เพิ่มช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียน และแจ้งเบาะแสการทุจริตและ ประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ - ประกาศนโยบาย No Gift Policy - จัดทำคู่มือการปฏิบัติหน้าที่ และควบคุม ดูแล กำกับ ติดตาม

ตารางการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	กระประเมินความเสี่ยง			มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
		โอกาสเกิด การทุจริต	ผลกระทบ	ระดับความ เสี่ยง	
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	อาจมีการเสนอสิ่งตอบแทนในการ เลือกผู้รับจ้าง หรือ มีการเรียบบ ผลประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้าง	๕	๕	๒๕ (สูง)	ลดโอกาสความเสี่ยง โดย - จัดให้เจ้าหน้าที่เข้าอบรมความรู้เรื่องระเบียบใหม่ ๆ เพื่อให้เกิด ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง - จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการรับสินบน ความผิดและโทษให้แก่ เจ้าหน้าที่ - สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบข้อกฎหมาย - เพิ่มช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียน และการแจ้งเบาะแสที่เข้าถึง ที่ง่ายและปลอดภัยแก่ผู้แจ้ง
๔. การบริหารงานบุคคล	เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินเพื่อการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย ต่อสัญญาจ้าง ไม่เป็นธรรม	๓	๓	๙ (ปานกลาง)	ใช้มาตรการเฝ้าระวัง โดย - ควบคุม กำกับติดตาม การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ - จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการรับสินบน ความผิดและโทษให้แก่ เจ้าหน้าที่ - เพิ่มช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียน การทุจริตและประพฤติมิชอบ ของเจ้าหน้าที่ - กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการบรรจุ/การโยกย้าย/เลื่อน ตำแหน่ง ให้มีชัดเจนและเป็นมาตรฐานสากล ลดการใช้ดุลยพินิจของ ผู้มีอำนาจ - จัดทำคู่มือการปฏิบัติหน้าที่ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด